

"Vanjsko okružje na samom početku 2026. i nadalje je bilo relativno povoljno, no eskalacija sukoba na Bliskom istoku u ožujku znatno je promijenila gospodarske okolnosti i zamjetno povećala neizvjesnost oko makroekonomskih izgleda", istaknuto je u petak u sažetku prolijetne makroekonomske projekcije Hrvatske narodne banke (HNB).

Prema osnovnom scenariju, prosječni rast hrvatskog BDP-a u ovoj i idućoj godini mogao bi usporiti na 2,5 posto, a inflacija u 2026., mjerena nacionalnim indeksom, ubrzati na 4,6 posto, piše u najnovijim projekcijama HNB-a, koji je, uslijed rasta neizvjesnosti zbog sukoba na Bliskom istoku razradio i dva alternativna scenarija.

Prema prognozama objavljenima u prosincu prošle godine, HNB je predvidio rast hrvatskog gospodarstva za 2,8 posto u ovoj godini.

Iz središnje banke danas navode da su projekcije rasta realnog BDP-a revidirane "blago naniže", pod pretpostavkom da će sukob na Bliskom istoku biti relativno kratkotrajan i da će se već od drugog tromjesečja cijene energenata početi spuštati prema razinama koje su vrijedile prije rata u Iranu, donosi N1.

Projekcije inflacije

"Rast realnog BDP-a u 2026. mogao bi se usporiti u odnosu na 2025. pod utjecajem nižega očekivanog rasta realnih dohodaka, manje poticajne fiskalne politike, povišene razine ekonomske neizvjesnosti i nepovoljnijih uvjeta zaduživanja za kućanstva. Međutim, rast bi trebao i nadalje ostati relativno snažan, što uvelike odražava robusno tržište rada i jačanje korištenja fondova EU-a u odnosu na prethodnu godinu", napisali su iz HNB-a.

Kada je riječ o inflaciji, lanjskog prosinca središnja banka je prognozirala da će iznositi 3,1 posto mjereno nacionalnim indeksom (IPC), a 3,4 posto po harmoniziranom indeksu potrošačkih cijena (HIPC). Prema danas objavljenj prognozi, pak, inflacija prema HIPC-u bi u ovoj godini mogla ubrzati na 4,6 posto. Podsjetimo, lani je inflacija po IPC-u iznosila 3,7 posto, a po HIPC-u 4,4 posto.

Projekcija inflacije u 2026. revidirana je naviše zbog rasta cijena energenata, a uslijed očekivanog prelijevanja snažnog poskupljenja sirove nafte na globalnom tržištu na maloprodajne cijene naftnih derivata, kažu iz HNB-a.

Iz središnje banke za 2027. očekuju usporavanje inflacije, na 2,8 posto mjereno HIPC-om, odnosno na 2,7 posto mjereno IPC-om, uz slabljenje inflacije svih glavnih komponenata, osim inflacije cijena hrane zbog odgođenih učinaka prelijevanja prethodnog rasta cijena energenata i ostalih inputa za proizvodnju. Očekivano usporavanje inflacije cijena energije proizlazi iz pretpostavke o smanjenju cijene sirove nafte na svjetskom tržištu, napominju.

Iz HNB-a ističu da su rizici za ostvarenje projekcije realnog rasta BDP-a i inflacije poglavito povezani s razvojem situacije na Bliskom istoku, kretanjem cijena energenata i njihovim prelijevanjem na cijene drugih dobara i usluga.

U slučaju produljenog sukoba i dodatnih poteškoća u opskrbi, cijene energenata mogle bi još više porasti i zadržati se duže na povišenim razinama, zbog čega bi rast mogao biti niži, a inflacija viša nego što se očekuje.

"Jače prelijevanje viših cijena energenata na cijene ostalih dobara i usluga također bi moglo uzrokovati inflaciju višu od očekivane, a dodatan je rizik i eventualna pojava sekundarnih učinaka u obliku porasta inflacijskih očekivanja te većeg rasta plaća i bržeg povećanja cijena u uvjetima rastućih troškova života i poslovanja", navode.

Rizici za turizam su - dvostrani

S druge strane, u tom bi slučaju rast troškova zaduživanja, kažu središnji bankari, mogao biti viši u odnosu na trenutna očekivanja financijskih tržišta, što bi moglo ublažiti inflatorne pritiske. Također, fiskalne mjere usmjerene na ograničavanje utjecaja rastućih cijena energenata mogle bi ublažiti rizike za rast i inflaciju, napominju.

Kažu i kako se rizici za turizam "čine dvostranima". Tako bi neizvjesnost mogla preusmjeriti dio europskih putnika prema Hrvatskoj umjesto u azijske destinacije, što bi rezultiralo rastom izvoza usluga snažnijim od očekivanoga, ali bi istodobno mogla smanjiti potražnju za turističkim uslugama. "Osim toga, zbog smanjene povezanosti preko zračnih čvorišta u zahvaćenoj regiji prekomorski dolasci, osobito iz azijskih zemalja, znatno su otežani", dodaju iz HNB-a.

"Nepovoljni" i "izrazito nepovoljni scenarij"

Tako, uz temeljnu projekciju, a s obzirom na visoku razinu neizvjesnosti, HNB je razradio i dva alternativna, hipotetska, scenarija koja prikazuju rizike za rast i inflaciju ako posljedice sukoba budu snažnije i dugotrajnije.

Nepovoljni scenarij zasniva se na pretpostavci da će cijena nafte u drugom tromjesečju porasti na oko 120 dolara po barelu, a cijena plina na gotovo 90 eura po megavatsatu, nakon čega bi se mogle početi smanjivati, dok su u osnovnom scenariju pretpostavljene maksimalne cijene od 90 dolara po barelu i 50 eura po megavatsatu.

U izrazito nepovoljnom scenariju, pak, pretpostavljen je još izrazitiji rast cijena, pri čemu bi cijene nafte mogle dosegnuti gotovo 150 dolara po barelu, a plina više od 100 eura po megavatsatu u drugom tromjesečju, nakon čega bi se mogle početi smanjivati.

Inflacijska očekivanja

Međutim, napominju iz HNB-a, izrazito nepovoljan scenarij pretpostavlja znatno sporiju normalizaciju cijena energenata te bi do kraja 2027. nafta mogla i nadalje biti na povišenim razinama većima od 100 dolara po barelu, a plin oko 60 eura po megavatsatu.

Uz jači rast cijena energenata, alternativni scenariji ujedno pretpostavljaju i veći rast neizvjesnosti te snažnije indirektno i sekundarne učinke koji se odražavaju u porastu inflacijskih očekivanja, većem rastu troškova rada i bržem povećanju cijena od strane poduzeća u uvjetima rastućih troškova, ističu iz HNB-a.

Tako, u nepovoljnom scenariju rast realnog BDP-a mogao bi biti niži od osnovne projekcije za 0,5 postotnih bodova u 2026. i 0,4 postotna boda u 2027. Prema tome, u ovoj godini bi iznosio 2,1 posto, a u idućoj dva posto.

Prema "izrazito nepovoljnom scenariju" inflacija u ovoj godini sedam posto

Inflacija mjerena HICP-om u ovoj godini mogla bi biti viša od osnovne projekcije za jedan postotni bod te iznositi 5,6 posto, poglavito zbog viših cijena energije. Prema nepovoljnom scenariju, u 2027. odstupanje kretanja inflacije u odnosu na temeljni scenarij je manje te iznosi 0,6 postotnih bodova "zbog pada cijena energenata, dok jači neizravni učinci putem troškova proizvodnje i odgođenog prijenosa troškovnih pritisaka na rast plaća djeluju u suprotnom smjeru".

U izrazito nepovoljnom scenariju, pak, energetske šok i globalni poremećaji mogli bi rezultirati znatno jačim i dugotrajnijim učincima na realnu aktivnost i inflaciju, pri čemu HNB-ova procjena rasta BDP-a pada na 1,8 posto u ovoj i 1,4 posto u 2027. godini.

"Rast BDP-a tako bi mogao biti niži za 0,8 postotnih bodova u 2026. i 1,1 postotni bod u 2027. nego u osnovnoj projekciji odražavajući slabiju osobnu potrošnju uslijed znatno sporijeg rasta realnih raspoloživih dohodaka i povišenog opreza kućanstava. Osim toga, visoka razina neizvjesnosti također bi mogla znatno utjecati na dinamiku privatnih investicija, a slaba vanjska potražnja mogla bi se negativno odraziti na izvoz robe i usluga", napisali su iz HNB-a.

Po izrazito nepovoljnom scenariju inflacija bi bila primjetno viša te u 2026. prema HIPC-u iznosila sedam posto, a 5,8 posto u 2027., navodi se u HNB-ovoj proljetnoj projekciji.

Očekuje se izraženije usporavanje rasta zaposlenosti

Iz središnje banke su napisali i da se na tržištu rada očekuje izraženije usporavanje rasta zaposlenosti, uz nešto sporije slabljenje rasta nominalnih plaća u odnosu na prethodna očekivanja.

Pritom, navode središnji bankari, revizija rasta zaposlenosti naniže ponajprije odražava recentna ostvarenja, koja upućuju na to da se krajem prošle i početkom ove godine, unatoč snažnom rastu realne aktivnosti, nastavila stagnacija zaposlenosti vidljiva još od sredine 2025.

U 2027. iz HNB-a očekuju daljnje usporavanje rasta zaposlenosti, pri čemu će, kažu, povećanje broja zaposlenih, s obzirom na nisku stopu nezaposlenosti, i nadalje uvelike ovisiti o jačanju participacije radno sposobnog stanovništva, aktivaciji umirovljenika i zapošljavanju stranih radnika.

Usporavanje rasta plaća

Rast plaća mogao bi se tijekom projekcijskog horizonta usporiti, pri čemu je projekcija rasta nominalnih plaća revidirana naviše, djelomično odražavajući tekuća ostvarenja, dok je, unatoč tomu, projekcija rasta realnih plaća blago smanjena zbog veće očekivane inflacije, napisali su HNB-ovi analitičari.

Projekcije HNB-a: Inflacija bi mogla doseći 7 posto, BDP se usporava...

Kategorija: GOSPODARSTVOAžurirano: Subota, 21 Ožujak 2026 07:42

Objavljeno: Subota, 21 Ožujak 2026 07:42

Rast cijena energenata negativno će utjecati na uvjete razmjene, pa iz HNB-a smatraju da bi, iako su ostvarenja u 2025. bila povoljnija od očekivanja, manjak na tekućem računu platne bilance u 2026. mogao biti malo veći nego što se prethodno projiciralo, ponajprije zbog rasta cijena energenata, s obzirom na to da je Hrvatska neto uvoznik nafte i plina.

Osim toga, očekuje se i pogoršanje salda usluga s obzirom na oslabljenu cjenovnu konkurentnost hrvatskog turizma.

S druge strane, pozitivan saldo na kapitalnom računu mogao bi se dodatno povećati u 2026., zbog intenziviranja korištenja sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost, jer bi se većina tih sredstava trebala iskoristiti do kraja tekuće godine, kažu HNB-ovi analitičari. (iPress)

